

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання
економіки
Протокол № 1 від 2.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**08 Право
081 Право
другий (магістерський)
Право**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Розробник :

к.ю.н, доцент

Оксана ПОНОМАРЕНКО

Завідувач кафедри
правового регулювання
економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Юрій ШИНКАРЬОВ

Харків
2024

ВСТУП

Цивільне право є однією з центральних галузей правової системи України, призначених для регулювання приватних відносин. З одного боку, цивільне право є однією з найстабільніших галузей права, що виражається в тому, що багато його правових інститутів (право власності, договори, делікти) залишаються незмінними протягом багатьох століть. З іншого боку, цивільне право є галуззю, яка найчастіше зазнає змін, що пов'язано з бурхливим розвитком економічних відносин, на регулювання яких воно спрямоване. Наразі в Україні завершується процес рекодифікації цивільного законодавства, метою якого якраз і є оновлення цивільного законодавства та приведення його у відповідність із потребами зміненого цивільного обороту та стандартам правової системи Європейського союзу. Саме на аналіз нових тенденцій у правовому регулюванні приватних відносин і спрямоване вивчення дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права».

Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права» є формування у здобувачів магістратури комплексних теоретико-прикладних знань у засвоєнні найбільш актуальних проблем сучасного цивільного права, які існують як у доктрині цивільного права, так і правовому регулюванні і правозастосовчій (перш за все судовій) практиці.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування у здобувачів здатності розуміти нові тенденції у розвитку цивільних відносин;
- формування у здобувачів магістратури здатності розуміти новітні підходи до правового регулювання цивільних відносин;
- формування у здобувачів здатності розв'язувати складні практичні ситуації з урахуванням нових тенденцій у правовому регулюванні цивільних відносин та Позицій Верховного Суду України;
- формування у здобувачів аналізу нормативних та інших актів у сфері цивільного права.
- формування у здобувачів навичок складання проектів різноманітних актів у сфері приватного права.

Предметом навчальної дисципліни є окремі інститути цивільного права.

Об'єкт навчальної дисципліни є актуальні проблеми цивільного права.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна	
Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПРН 1.	ЗК 1; ЗК 2. ; СК 3.; СК 5. ; СК 6. ; СК 10. ; СК 15.; СК 16. СК 17; СК 18.
ПРН 2.	ЗК 1.; ЗК 2.; ЗК 3.; ЗК 4.; ЗК 7.; ЗК 10; СК 1.; СК 2. ; СК 5.; СК 6.; СК 7 ; СК 16; СК 18.

ПРН 4	ЗК 3; ЗК 4.; ЗК 7.; СК 5.; СК 6; СК 13; СК 16.; СК 17.
ПРН 6.	ЗК 2; ЗК 8; СК 1; СК 5; СК 6; СК 10; СК 16
ПРН 7.	ЗК1; СК 1; СК 5; СК 13; СК 16; СК17.
ПРН 14	ЗК 9
ПРН 13.	ЗК 1; ЗК 2; СК 2; СК 4; СК 10; СК 11; СК 15; СК 16; СК 17 СК 18.
ПРН 17.	ЗК 2; ЗК 4; ЗК 7; СК 1; СК 3; СК 5; СК 9.; СК15; СК16; СК17. СК 18
ПРН18.	ЗК 1; ЗК 2; ЗК 3; ЗК 4; ЗК 7.; СК 1; СК 2; СК 3; СК 5; СК 6; СК 9; СК 13; СК 15; СК 16; СК 17; СК 18.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 4 Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН 18. Використовувати передові знання і методики для розв'язання складних задач у процесі правового забезпечення господарської діяльності.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи

Європейського Союзу на правову систему України.

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

СК 16. Здатність до кваліфікації правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.

СК 17. Здатність консультувати щодо виникнення, зміни та припинення договірних відносин у сфері господарської діяльності.

СК 18. Вільно готувати процесуальні та інші документи правового характеру, які забезпечують захист прав суб'єктів господарювання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми здійснення та захисту абсолютних прав.

Тема 1. Актуальні проблеми здійснення та захисту особистих немайнових прав фізичної особи у цивільному праві

Поняття, специфіка та види особистих немайнових прав фізичних осіб. Особливості здійснення та захисту особистих немайнових прав. Проблеми здійснення та захисту окремих видів особистих немайнових прав, які забезпечують природне існування фізичної особи. Проблеми здійснення та захисту окремих видів особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне

буття фізичної особи.

Тема 2. Актуальні проблеми здійснення та захисту права власності та інших речових прав

Поняття та система речових прав. Актуальні проблеми здійснення права власності. Актуальні проблеми здійснення та захисту права спільної власності. Актуальні проблеми здійснення речових прав на чуже майно (володіння, сервітут, емфітевзис, суперфіцій). Актуальні проблеми захисту права власності та інших речових прав.

Тема 3. Актуальні проблеми здійснення та захисту спадкових прав.

Поняття та види спадкування. Актуальні проблеми здійснення спадкових прав при спадкуванні за заповітом. Актуальні проблеми здійснення спадкових прав при спадкуванні за законом. Актуальні проблеми захисту спадкових прав. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав та інтересів сторін при укладенні спадкового договору.

Змістовний модуль 2.

Актуальні проблеми здійснення та захисту зобов'язальних прав.

Тема 4. Актуальні проблеми застосування правових наслідків недійсності правочинів.

Поняття та види правочинів. Вимоги закону щодо чинності правочину. Презумпція чинності правочину. Розмежування нікчемних та оспорюваних правочинів. Актуальні проблеми застосування правових наслідків при вчиненні правочинів з порушенням вимог закону щодо їх чинності.

Тема 5. Актуальні проблеми застосування правових наслідків порушення договірних зобов'язань.

Підстави притягнення до договірної відповідальності у цивільному праві. Види цивільно-правової відповідальності за порушення договірних зобов'язань. Види мір відповідальності за порушення договірних зобов'язань. Відповідальність і виконання зобов'язання в натурі. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ, визначену індивідуальними ознаками. Виконання зобов'язання за рахунок боржника.

Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Збитки і неустойка. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.

Тема 6. Актуальні проблеми здійснення та захисту цивільних прав у зобов'язаннях щодо передачі майна у власність та у користування

Поняття та види зобов'язань щодо передачі майна у власність та користування. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором купівлі-продажу. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором дарування. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором ренти та довічного утримання. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором найму (оренди). Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором купівлі-найму житла. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором позички.

Тема 7. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язаннях з

набуття, збереження майна без достатньої правової підстави

Поняття зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Підстави виникнення зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Суб'єкти та об'єкт кондикційних зобов'язань. Зміст зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Сфера застосування кондикційних способів захисту.

Тема 8. Актуальні проблеми захисту прав у деліктних зобов'язаннях.

Поняття та система деліктних зобов'язань. Підстави виникнення деліктних зобов'язань (склад деліктоного правопорушення). Суб'єкти та зміст деліктоного зобов'язання. Підстави звільнення або зменшення деліктоної відповідальності. Підстави притягнення до деліктоної відповідальності незалежно від вини. Актуальні проблеми захисту прав у окремих видах деліктних зобов'язань.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 Актуальні проблеми здійснення та захисту особистих немайнових прав фізичної особи у цивільному праві.	Поняття, специфіка та види особистих немайнових прав фізичних осіб. Особливості здійснення та захисту особистих немайнових прав. Проблеми здійснення та захисту окремих видів особистих немайнових прав, які забезпечують природне існування фізичної особи. Проблеми здійснення та захисту окремих видів особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Завдання. 1 Участь у дискусії з теоретичних питань 2 Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.
Тема 2. Актуальні проблеми здійснення та захисту права власності та інших речових прав	Поняття та система речових прав. Актуальні проблеми здійснення права власності. Актуальні проблеми здійснення та захисту права спільної власності. Актуальні проблеми здійснення речових прав на чуже майно (володіння, сервіту, емфітевзис, суперфіцій). Актуальні проблеми захисту прав власності та інших речових прав. Завдання. 1. Участь у дискусії з теоретичних питань 2. Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.
Тема 3. Актуальні проблеми здійснення та захисту спадкових прав.	Поняття та види спадкування. Актуальні проблеми здійснення спадкових прав при спадкуванні за заповітом. Актуальні проблеми здійснення спадкових прав при спадкуванні за законом. Актуальні проблеми захисту спадкових прав. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав та інтересів сторін при укладенні спадкового договору

	Завдання. 1. Участь у дискусії з теоретичних питань 2. Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.
Тема 4. Актуальні проблеми застосування правових наслідків недійсності правочинів.	Поняття та види правочинів. Вимоги закону щодо чинності правочину. Презумпція чинності правочину. Розмежування нікчемних та оспорюваних правочинів. Актуальні проблеми застосування правових наслідків при вчиненні правочинів порушенням вимог закону щодо їх чинності. Завдання. 1. Участь у дискусії з теоретичних питань 2. Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.
Тема 5. Актуальні проблеми застосування правових наслідків порушення договірних зобов'язань.	Підстави притягнення до договірної відповідальності цивільному праві. Види цивільно-правової відповідальності за порушення договірних зобов'язань. Види мір відповідальності за порушення договірних зобов'язань. Відповідальність виконання зобов'язання в натурі. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ, визначену індивідуальними ознаками. Виконання зобов'язання з рахунок боржника. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Збитки і неустойка. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання. Завдання. 1. Участь у дискусії з теоретичних питань 2. Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.
Тема 6. Актуальні проблеми здійснення та захисту цивільних прав у зобов'язаннях щодо передачі майна у власність та у користування.	Поняття та види зобов'язань щодо передачі майна у власність та користування. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором купівлі-продажу. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором дарування. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором ренти та довічного утримання. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором найму (оренди). Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором купівлі-найму житла. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором позики. Особливості передання прав на цінні папери. Завдання. 1. Участь у дискусії з теоретичних питань 2. Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.
Тема 7. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язаннях з набуття, збереження	Поняття зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Підстави виникнення зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої

майна без достатньої правової підстави.	правової підстави. Суб'єкти та об'єкт кондикційних зобов'язань. Зміст зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Сфера застосування кондикційних способів захисту. Завдання. 1. Участь у дискусії з теоретичних питань 2. Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.
Тема 8. Актуальні проблеми захисту прав у деліктних зобов'язаннях.	Поняття та система деліктних зобов'язань. Підстави виникнення деліктних зобов'язань (склад деліктного правопорушення). Суб'єкти та зміст деліктного зобов'язання. Підстави звільнення або зменшення деліктної відповідальності. Підстави притягнення до деліктної відповідальності незалежно від вини. Актуальні проблеми захисту прав у окремих видах деліктних зобов'язань. Завдання. 1. Участь у дискусії з теоретичних питань 2. Участь у дискусії з вирішення практичних ситуацій обґрунтування власних варіантів вирішення, аналіз рішень інших здобувачів.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1 Актуальні проблеми здійснення та захисту особистих немайнових прав фізичної особи у цивільному праві.	Поняття, специфіка та види особистих немайнових прав фізичних осіб. Особливості здійснення та захисту особистих немайнових прав. Проблеми здійснення та захисту окремих видів особистих немайнових прав, які забезпечують природне існування фізичної особи. Проблеми здійснення та захисту окремих видів особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Завдання. 1. Здійснити пошук, обробку та аналіз джерел з теми. 2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання.
Тема 2. Актуальні проблеми здійснення та захисту права власності та інших речових прав	Поняття та система речових прав. Актуальні проблеми здійснення права власності. Актуальні проблеми здійснення та захисту права спільної власності. Актуальні проблеми здійснення речових прав на чуже майно (володіння, сервітут, емфітевзис, суперфіцій). Актуальні проблеми захисту права власності та інших речових прав. Завдання. 1. Засвоєння доктринальних положень 2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання.

Тема 3. Актуальні проблеми здійснення та захисту спадкових прав.	Поняття та види спадкування. Актуальні проблеми здійснення спадкових прав при спадкуванні за заповітом. Актуальні проблеми здійснення спадкових прав при спадкуванні за законом. Актуальні проблеми захисту спадкових прав. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав та інтересів сторін при укладенні спадкового договору. Завдання. 1. Засвоєння доктринальних положень 2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання. 5. Вирішення модульного контролю.
Тема 4. Актуальні проблеми застосування правових наслідків недійсності правочинів.	Поняття та види правочинів. Вимоги закону щодо чинності правочину. Презумпція чинності правочину. Розмежування чинних та оспорюваних правочинів. Актуальні проблеми застосування правових наслідків при вчиненні правочинів порушенням вимог закону щодо їх чинності. Завдання. 1. Засвоєння доктринальних положень 2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання.
Тема 5. Актуальні проблеми застосування правових наслідків порушення договірних зобов'язань.	Підстави притягнення до договірної відповідальності цивільному праві. Види цивільно-правової відповідальності за порушення договірних зобов'язань. Види міської відповідальності за порушення договірних зобов'язань. Відповідальність і виконання зобов'язання в натурі. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ, визначену індивідуальними ознаками. Виконання зобов'язання з рахунок боржника. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Збитки і неустойка. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання. Завдання. 1. Засвоєння доктринальних положень 2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання.
Тема 6. Актуальні проблеми здійснення та захисту цивільних прав у зобов'язаннях щодо передачі майна у власність та у користування	Поняття та види зобов'язань щодо передачі майна у власність та користування. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором купівлі-продажу. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором дарування. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором ренти та довічного утримання. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором найму (оренди). Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором купівлі-найму житла. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав у зобов'язанні за договором позички. Завдання. 1. Засвоєння доктринальних положень

	2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання.
Тема 7. Актуальні проблеми здійснення та захисту прав зобов'язаннях з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.	Поняття зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Підстави виникнення зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Суб'єкти та об'єкт кондикційних зобов'язань. Зміст зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Сфера застосування кондикційних способів захисту. Завдання. 1. Засвоєння доктринальних положень 2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання.
Тема 8. Актуальні проблеми захисту прав у деліктних зобов'язаннях.	Поняття та система деліктних зобов'язань. Підстави виникнення деліктних зобов'язань (склад деліктного правопорушення). Суб'єкти та зміст деліктного зобов'язання. Підстави звільнення або зменшення деліктної відповідальності. Підстави притягнення до деліктної відповідальності незалежно від вини. Актуальні проблеми захисту прав у окремих видах деліктних зобов'язань. Завдання. 1. Засвоєння доктринальних положень 2. Аналіз судової практики 3. Розв'язування практичних ситуацій. 4. Вирішення тестового завдання 5. Вирішення модульного контролю. 6. Підготування ІНДЗ 7. Підготування творчого завдання.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Проблемна лекція (Тема 2 - 6), лекція-діалог (Тема 1), лекція-візуалізація (Тема 8)

Наочні (візуалізація(Тема 1-6, 8).

Практичні (практична робота (Тема 2-7), есе (Тема 1), кейс-метод (Тема 1, 8)

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему

оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуальні навчально-дослідні завдання (5 балів), письмова контрольна (модульна) робота (10 балів), творче завдання (5 балів), тестовий контроль (16 балів), письмове виконання домашніх завдань (24 балів)

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: другий (магістерський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітньої програми «Право»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ (15 балів):

1. В господарських товариствах якого виду учасники обов'язково повинні мати правовий статус суб'єкта підприємницької діяльності?

1. Акціонерне товариство
2. Товариство з додатковою відповідальністю
3. Повне товариство
4. Командитне товариство

2. З якого віку фізична особа має право на власний розум змінити ім'я?

1. З 14 років
2. З 18 років
3. З 16 років
4. З 21 року

3. В якому випадку недодержання вимоги щодо письмовій формі тягне визнання правочину недійсним?

1. У випадку, якщо законом передбачений такий наслідок
2. Завжди недодержання вимоги закону щодо письмовій формі тягне визнання правочину недійсним.
3. У випадку, якщо у сторони у правочині зазначено в якості умови, що недотримання письмовій формі тягне його недійсність.
4. Недодержання вимоги закону щодо письмовій формі ніколи не тягне його недійсність.

4. Які наслідки оголошення фізичної особи померлою?

1. Встановлення опіки над майном
2. Відкриття спадщини
3. Заборона на відчуження спадкоємцями нерухомого майна, яке перейшло до них у зв'язку з відкриттям спадщини, протягом п'яти років
4. Розірвання шлюбу

5. Яка основна мета цивільно-правової відповідальності?

1. Протидіяти наступним правопорушенням (превентивна)
2. Покарати особу, які здійснила цивільне правопорушення (карна)
3. Виховати правопорушника до правомірної поведінки(виховна)
4. Відновити порушений матеріальний стан особи, права якої порушені (компенсаційна)

6. Чи може, за загальним правилом, бути скасована довіреність без згоди представника?

1. Ні, оскільки довіреність взагалі не може бути скасована достроково
2. Так, оскільки довіреність є одностороннім правочином, при вчиненні та скасуванні якого достатньою є воля довірителя
3. Ні, оскільки скасування довіреності стосується інтересів представника
4. Ні, оскільки довіреність є договором, для укладення та розірвання якого обов'язковою є домовленість сторін

7. Суд визнав договір купівлі-продажу недійсним. З якого моменту договір-купівлі-продажу буде недійсним?

1. З моменту укладення договору
2. З моменту винесення рішення суду
3. З моменту, з якого суд визнає договір недійсним
4. З моменту набрання чинності рішенням суду

8. З якого моменту виникає право власності на житловий будинок за набувальною давністю?

1. Через десять років після заволодіння майном
2. Через п'ятнадцять років після заволодіння майном
3. З моменту внесення відомостей у державний реєстр речових прав
5. З моменту набуття чинності рішення суду про визнання права власності

9. АТ було визнано банкрутом. Майна АТ не вистачило для виконання зобов'язання перед постачальником за договором поставки. Яка юридична доля такого зобов'язання?

1. АТ не може бути ліквідоване до повного виконання зобов'язань перед кредиторами
2. Після визнання юридичної особи банкрутом, вимоги вважаються погашеними, зобов'язання припиняється
3. Зобов'язання існує доки не буде виконане учасниками АТ
4. В рішенні суду про визнання юридичної особи банкрутом має бути зазначена доля зобов'язань, які не виконані

10. А. звернувся до суду після перебігу позовної давності, про що у суді заявив відповідач. Які наслідки це потягне?

1. У позові буде відмовлено
2. Заява позивача про сплив позовної давності перериває її перебіг
3. Суд за вимогою позивача розглядає справу по суті та приймає рішення

4. Суд розглядає справу по суті, але зобов'язує позивача сплатити штраф за пропуск позовної давності

11. Чи можливе, за загальним правилом, застосування до податкових відносин цивільного законодавства?

1. Ні, оскільки податкові відносини не засновані на юридичній рівності сторін
2. Так, оскільки податкові відносини є майновими, а цивільне законодавство регулює майнові відносини
3. Ні, оскільки податкові відносини регулюються податковим законодавством
4. Так, оскільки податкові відносини субсидіарно регулюються цивільним законодавством

12. А. запозичив у Б. 1000 грн й зобов'язався повернути борг протягом місяця. Через п'ять років вони зустрілися й Б. сказав, що пам'ятає про борг й поверне його як тільки отримає заробітну плату. Яким чином така заява Б. впливає на перебіг позовної давності?*

1. Така заява не впливає на перебіг позовної давності
2. Така заява скасовує перебіг позовної давності
3. Така заява зупиняє перебіг позовної давності
4. Така заява перериває перебіг позовної давності

13. До А. в порядку спадкування перейшла частка у ТОВ. Чи може він стати учасником ТОВ?

1. Так, він автоматично становиться учасником ТОВ
2. Так, якщо він подасть заяву до державного реєстратора про вступ до ТОВ
3. Ні, А. має лише право вимагати від ТОВ виділу частки та сплати її вартості
4. Так, при умові, що інші учасники ТОВ приймуть рішення про його прийняття до учасників ТОВ

14. А. склав заповіт, згідно з умовами якого все майно, яке йому належало на час відкриття спадщини переходить його сину. Син зобов'язаний надати право довічного проживання у квартирі, яка входить до складу спадщини, останній жінці заповідача. До якого виду заповіту відноситься такий заповіт?

1. Заповіт, який містить заповідальний відказ
2. Заповіт з умовою
3. Спадковий договір
4. Заповіт, який містить покладення

15. Комунальні служби під час проведення ремонтних робіт каналізації вирили котловину навпроти гаража, який належав на праві власності А. Ремонтні роботи продовжувалися протягом одного місяця, у зв'язку з чим, А. був позбавлений можливості користуватися автомобілем, який знаходився у гаражі. Після закінчення ремонтних робіт, А. пред'явив до комунального підприємства негативний позов. Чи є підстави для його задоволення?

1. Ні, оскільки негативний позов може бути пред'явлений лише поки триває порушення

2. Ні, оскільки суд не уповноважений зобов'язати комунальні служби зупинити ремонтні роботи. А. необхідно звертатися до адміністрації комунального підприємства.

3. Так, оскільки комунальні служби створили перешкоду у користуванні машиною та гаражом

4. Ні, оскільки комунальні служби не здійснювали протиправних дій

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ (5 балів):

Дайте відповіді на наступні питання:

1. Проведіть порівняльну характеристику між нікчемним та оспорюваним правочином.

2. Визначте поняття фраздаторного правочину (обов'язково при відповіді на це питання використовуйте актуальну практику Верховного Суду).

3. Опишіть проблеми розмежування негативного та вiндикацiйного позовiв як способiв захисту речових прав.

4. Назвіть підстави виникнення, зміст, підстави припинення та способи захисту прав особи, яка має право на проживання у житлі члена сім'ї.

5. Дайте характеристику фiдуцiарним правочинам.

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ (20 балів):

Задача 1.

Сергій Мартинець (65 років) перебував у шлюбі з Марією Мартинець (65 років). Перебуваючи на лікуванні у санаторії він закохав Надію Сурженко (30 років). Надія Сурженко завагітніла від Сергія Мартинець. Дізнавшись про це,

Сергій Мартинець звернувся до нотаріуса для посвідчення заповіту. У заповіті Сергій Мартинець бажав заповідати все своє майно сину, який буде народжений через п'ять місяців. Він також пояснив нотаріусу, що за прогнозами лікарів йому залишилося жити не більш трьох місяців.

У нотаріуса виникли сумніви щодо законності такого заповіту. Так, нотаріус сумнівався щодо можливості складання заповіту на користь ще ненародженої дитини. Крім того, у нотаріуса виникло питання, чи не порушує такий заповіт прав дружини Марії Мартинець та спільних дітей Марії та Сергія Мартинець - Андрія (30 років) та Михайла (35 років).

За консультацією нотаріус звернувся до юриста.

Дайте письмову консультацію.

Задача 2.

Шульженко купив у автосалоні Києва автомобіль Tesla й поїхав до дому в Харків. Він проїхав Полтаву й переконавшись, що дорога відповідає всім вимогам виробника (роздільні смуги, якісне дорожнє покриття), він вирішив випробувати режим автопілоту. Він дуже ретельно вивчив інструкцію, й виставив цей режим на автомобілі. Шульженко проїхав на цьому режимі п'ятдесят кілометрів й переконавшись, що він працює відмінно, він включив радіостанцію, закрив очі й вирішив трішки відпочити. В цей самий час автомобіль збив Ніколаєнко, який переходив дорогу у недозволеному місці. Ніколаєнко загинув. Дружина та двоє неповнолітніх дітей Ніколаєнко пред'явили позов до Шульженко про відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Обидві сторони звернулися за допомогою до адвокатів.

Продумайте аргументи адвокатів обох сторін.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзаменаційний білет з дисципліни “Актуальні проблеми цивільного права” включає 15 тестів, п'ять відкритих питань та два практичних завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів за виконання тестового завдання – 15

Відкрите питання.

Максимальна оцінка завдання 1 бал за кожне виконане завдання. За всі виконані відкриті питання максимальна оцінка 5 балів.

При виконанні цього завдання оцінюється повнота відповіді, яка включає:

- знання доктринальних положень з поставленого питання;
- знання Правових позицій Верховного Суду та Рішень Конституційного Суду України з цього питання.

Увага!!! За кожну відповідь можна отримати лише один бал, тому при виконанні цього завдання, здобувач у відповіді має дати повну відповідь на кожне питання. У разі неповної відповіді, здобувач отримає 0 балів

Практичні завдання.

Практичне завдання – ситуаційне завдання (кейс) 2 шт. За кожне завдання здобувач може отримати 10 балів, в сукупності за виконання всіх завдань такого типу максимально можлива оцінка - 20 балів

При виконання цього завдання здобувачу необхідно вирішити практичну ситуацію. Оцінювання здійснюється за наступними критеріями:

1 бал - за аналіз всіх обставин справи, які мають значення для вирішення справи;

1 бал - за правильне використання юридичної термінології;

2 балів - за правильне та повне застосування норм національного законодавства, необхідних та достатніх для вирішення ситуації;

2 балів - за посилання на міжнародні акти та практику Європейського Суду з прав людини з цього питання;

2 балів - за посилання на правові Позиції Верховного Суду з цього питання;

2 балів - за правильний та ґрунтовний висновок

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Остапенко, О. Г. Конституційне право України [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. Г. Остапенко, В. В. Сергієнко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (2,56 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 259 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 217-255. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25176>

2. Сучасні проблеми цивільного права іа процесу: навч. посіб./ С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін. ; за ред. Б. М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків, Право, 2017. Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/aea50429-a2e0-4fee-b84f-f0efef503c19/content>

3. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій: навч. посіб. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021.

4. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796с.

Додаткова

5. Ваганова І. М. Деякі правові ризики при укладенні договору купівлі-продажу нерухомості в Україні / І.М. Ваганова // Global science: prospects and innovations : Proceedings of V International Scientific and Practical Conference, December 28-30, 2023. - Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom, 2023. – Р. 937-941: Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30898>

6. Ваганова І. М. Договори в римському праві та в сучасному цивільному праві України / І. М. Ваганова // Юридичний науковий електронний журнал. – Запоріжжя : ЗНУ, 2022. – Вип. 2. – С. 47-50. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27313>

7. Ваганова І. М. Публічні договори та договори приєднання у цивільному праві / І.М. Ваганова // // Юридичний науковий електронний журнал. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. - Вип. 1. – С. 126-128. Режим доступу:

8. Ваганова І. М. Роль і значення римського приватного права для розвитку сучасного цивільного права / І.М. Ваганова // Actual trends of modern scientific research: Proceeding of IX International Scientific and Practical Conference. – 11–13 april 2021 р. – Munich, Germany, 2021. – С. 573-579. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25256>

9. Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду : коментарі науковців / О. П. Печений, І. В. Спасибо-Фатєєва та ін., за заг. ред. іІ В. спасибо-Фатєєвої. Харків :Екус, 2020. 496 с. (Серія: “Проблеми судової практики”)

10 Майданик Р. А. Речове право: підручник / Р. А. Майданик. К.: Алерта, 2019. 1102 с.

11. Пономаренко О. М. , Мешкова К. О. Правовий режим частки статутного капіталу господарського товариства, яка була набута у зв'язку з внесенням вкладу за рахунок спільного майна подружжя. Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди «Право». № 38. 2024. С. 99-106 <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/law/article/view/14098/4447>

12. Пономаренко О. М. Дифамація: як правильно обрати ефективний спосіб захисту (на підставі аналізу практики ЄСПЛ та Верховного Суду). Круглий стіл до

Дня юриста «Права та основоположні свободи у контексті євроінтеграції України.
4 жовтня 2023 року. С. 52-56.
<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b68181e7-7f9f-49c9-8b3c-28b271854796/content>

13. Пономаренко О. М. Захист майнових прав подружжя при здійсненні ними прав на корпоративний пай як об'єкт права спільної сумісної власності. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 1. С. 45-51.
https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/51355/1/apie_2024_1_12.pdf

14. Пономаренко О. М. Правовий режим майна, яке було набуто подружжям під час шлюбу за рахунок спільних та особистих коштів (змішаного майна): пошук ефективного способу захисту. Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди «Право». № 38. 2024. С. 91-98
<http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/law/article/view/14098/4447>

15. Пономаренко О. М. Розпорядження часткою у статутному капіталі господарського товариства (корпоративним паєм) як об'єктом права спільної сумісної власності подружжя. Часопис цивілістики. 2023. Вип. 51. С. 69-74
<http://clj.nuoua.od.ua/archive/51/14.pdf>

16. Трофименко Д. С. До питання визначення місцезнаходження юридичної особи / Д. С. Трофименко // Права та основоположні свободи людини у контексті євроінтеграції України : матеріали круглого столу присвяченого Дню юриста, що проведений кафедрою цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського та кафедрою державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу факультету історії та права Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, 4 жовтня 2023 р. : тези допов. - Харків, 2023. - С. 83-85. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32121>

Інформаційні ресурси

17. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws> – Офіційний вебпортал парламенту України (Законодавство України)

18. <https://www.kmu.gov.ua/> – Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України

19. <http://www.ccu.gov.ua/> – Офіційний вебсайт Конституційного Суду України

20. https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/ – Офіційний вебсайт Верховного Суду України

21. <http://www.aprnu.kharkiv.org/> – Офіційний вебсайт Національної академії правових наук України

22. <http://www.twirpx.com/files/law/tgp/> – Сайт для пошуку і завантаження наукової юридичної літератури

23. <http://nbuv.gov.ua/> – Офіційна сторінка Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

24. <https://ukraine.un.org/uk> – Офіційна сторінка ООН в Україні

25. <https://www.ombudsman.gov.ua/> – Офіційна сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

26. <http://europa.eu> – Офіційна сторінка Європейського Союзу
27. <http://www.euractiv.com> – медіа портал Європейського Союзу
28. <http://www.curia.europa.eu> – офіційна сторінка Суду справедливості Європейського Союзу
29. <http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces> – офіційна сторінка Європейського Омбудсмана
30. <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> – пошукова система нормативних актів ЄС <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/home/> – Офіційна сторінка Офісу Ради Європи в Україні
31. <https://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень України <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c> – Офіційний сайт Європейського суду з прав людини
32. <https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> – акти *acquis* ЄС, перекладені на українську мову
33. <https://pulse.eu-ua.org> – прогрес виконання Угоди про асоціацію <https://www.loc.gov/> – бібліотека Конгресу США